

Møde i Grønt Råd

Den 4. april 2022

Kl. 13.30 – 16.00 – Kantinen lille del - Varde Rådhus

Deltagere:

- Hans Peter Due – Teknik og Miljøchef
- Preben Friis-Hauge – Formand for Udvalget for Plan og Teknik
- Klaus Fries – Centerleder Naturcenteret
- Lisbeth Linding – Landdistriktskonsulent
- Finn Ladegaard – Medlem af Udvalget for Plan og Teknik
- Niels Laursen - Sydvestjysk Landboforening
- Hanne Voetmann - Friluftsrådet
- Morten Vinding – Naturvejlederforeningen Danmark
- Laurids Bjerre – Danmarks Jægerforbund
- Jan Porsgaard – Varde Sportsfiskerforening
- Bjarne Eg – Dansk Akvakultur
- Merete Vigen Hansen – Danmarks Naturfredningsforening
- Per Mikkelsen – Familielandbruget Sydvest
- Karin Gustausen – Dansk Ornitologisk Forening
- Lene Frandsen – Vardemuseerne
- Claus Brink – Formand for Naturparkrådet

Afbud:

- Lasse Frøkjær – NaturKulturVarde

Dagsorden	Referat
1. Velkomst og orientering ved formanden	<p>Preben Friis-Hauge: Der er flere nye ansigter derfor indleder vi mødet med en præsentationsrunde. I den sammenhæng vil jeg også lige gøre opmærksom på at Naturstyrelsen har meddelt kommunen, at de ikke længere kan deltage fast i møderne her i Det Grønne Råd. Ved ekstraordinære anledninger vil det i givet fald være skovridderen fra den lokale enhed der kan deltage efter en forudgående aftale med ham herom.</p> <p>Hvis vi skal have dem på dagsordenen, skal vi derfor tænke lidt fremad, så vi er sikre på de kan deltage i mødet.</p> <p>Preben Friis-Hauge: Lakseudsætning i Varde Å systemet – efter en anmodning fra Varde Å sammenslutningen om medfinansiering, har Varde Kommune besluttet at være med til at medfinansiere (70.000 kr.) udsætning af lakseyngel i Varde Å systemet. Årsagen til at det er ekstraordinært er at sidste års udsætning ikke kunne gennemføres grundet at området blev ramt af fiskevirussen IHN. Der udsættes nu 70.000 1 års laks i stedet.</p> <p>Preben Friis-Hauge: Ulve i Klelund. Lige som sidste år har Varde Kommune sammen med Vejen Kommune truffet afgørelse om at begrænse færdslen inden for området, hvor ulvene formodes at yngle. Afgørelsen gælder fra 1. april og frem til 1. oktober, dog åbnes en del af området allerede 1. august.</p> <p>Preben Friis-Hauge: Vi har et godt samarbejde i det Rådgivende Udvalg for Vadehavet. Vadehavet strækker sig ind over</p>

	<p>landegrænser og derfor er der også behov for samarbejde på tværs af grænserne. Derfor findes Det trilaterale samarbejde mellem Holland, Tyskland og Danmark.</p>
<p>2. Klima – DK2020 arbejdet v. / Christine Gärtner</p>	<p>DK2020 er et projekt, som er etableret mellem RealDania, KL, Danske Regioner, Concito og C40 Cities.</p> <p>Formålet er at alle kommuner udarbejder en klimahandlingsplan.</p> <p>I 2050 er Varde Kommunes mål at vi skal være klimagasneutrale.</p> <p>Vi er heldige at vi i Varde Kommune har en masse skov, som påvirker vores CO2 udledning.</p> <p>Tendens i Varde Kommune: I forhold til landsplan har Varde Kommune en overgennemsnitslig udledning pr. borger. Største delen kommer fra vores landbrug/fødevarer produktion.</p> <p>Der findes 2 projekter i DK2020, reduktion af CO2 og klimatilpasning.</p> <p>Klimatilpasning kan fx være sandfodring langs udsatte kyster, beskyttelse af drikkevand, sikring af natur- og biodiversitet.</p> <p>Vores klimahandlingsplan bliver endelig godkendt til efteråret. Den skal først godkendes mellem parterne og i Byrådet.</p> <p>Se vedlagte Power Point fra Christine Schoop Gärtner.</p> <p>Preben Friis-Hauge: Hvad er forskellen på CO2, CO2e og klimagasser?</p> <p>Christine Schoop Gärtner: CO2 er én klimagas (den største gas). Drivhusgasser er en samlet beskrivelse for alle gasser.</p> <p>Karin Gustausen: Hvad er Sandfodring?</p> <p>Klaus Bertram Fries: Sandfodring er når man hælder sand på stranden for at det ikke æder af klitterne, når der fx er stormflod. Man henter sandet ude i havet. Vi gør det i Blåvand hvert 5. år. Hvis der kommer flere stormfloder, vil der måske blive behov for oftere sandfodring i Blåvand og måske også sandfodring på andre strande i kommunen.</p> <p>Christine Schoop Gärtner: Klimagas-regnskabet bliver opgjort inden for kommunegrænsen. Fordi vi producerer en del fødevarer i kommunen, vil vores kommune selvfølgelig slå voldsomt ud.</p> <p>Niels Laursen: Jeg synes det burde bredes ud på landsplan. Vi producerer jo ikke kun fødevarer til Varde Kommune, men til hele landet.</p> <p>Claus Brink: Vi skal ikke altid bare brede problemerne ud på landsplan, for så får vi også en masse fra andre kommuner.</p> <p>Preben Friis-Hauge: Hvis fx 16 kommuner investerer sammen i et afbrændingsanlæg, hvilke kommuner skal så have det på CO2 regnskabet eller kunne trække det fra? Er det kun i den kommune, hvor selve anlægget ligger, at de kan trække det fra i CO2 regnskabet. Dette er en problematik som vil opstå i fremtiden.</p>
<p>3. PFAS-status v. / Klaus Fries</p>	<p>Preben Friis-Hauge: PFAS er et emne vi også havde på dagsorden under seneste møde i rådet og der sker fortsat ting. Seneste</p>

meldinger i sidste uge fra Høfde 42 og Thyborøn viser jo nok at vi ikke har set det sidste til dette endnu.

Der skal laves flere undersøgelser på Brandøvelsespladsen i Oksbøl som Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse skal stå for. Det er blevet konstateret at der er en forurening og derfor skal der laves en afgrænsningsundersøgelse.

Ved Nybro Gasbehandlingsanlæg blev det i første omgang afvist at der kunne være risiko for PFAS i området, men ved nærmere undersøgelse fandt man frem til at pladsen har været lånt ud til nogen som har brugt stoffet. Der skal derfor laves en afgrænsningsundersøgelse. Der ligger vandværker i nærheden, og derfor er Varde Kommune meget interesseret i undersøgelserne.

Alle vandværker undersøger for PFAS i deres drikkevand og der er ikke fundet noget i disse analyser.

Miljøstyrelsen har overvågningsboringer, hvor de har fundet det, Vejers, Oksbøl og Ølgod.

Din Forsyning har lavet analyser af udledningerne fra deres rensningsanlæg, alle analyserne overholdt ikke miljøkvalitetskravene for PFOS i ferskvand, men overholder drikkevandskravene.

Miljøstyrelsen har udtaget prøver fra fisk i vandløb. Der er fundet mindre koncentrationer i fiskene, men miljøkravene for god økologisk tilstand for ferskvand er stadig overholdt.

Stillehavsøsters indgår ikke i miljøstyrelsens overvågninger. Derfor er vi i dialog med Århus Universitet om indsamling af prøver. Prøverne skal først tages i efteråret for at det giver et retvisende billede, så det bliver gjort til efteråret.

Per Mikkelsen: Hvad er forskellen på PFAS og PFOS?

Klaus Bertram Fries: PFOS er et bestemt stof og PFAS er en samlebetegnelse for alle stofferne.

Preben Friis-Hauge: Hvem står for hvad?

Miljøstyrelsen har det overordnede ansvar for overvågningen. Miljøstyrelsen har tilsyn ved særlige listevirksomheder som fx Nybro.

Regionerne har ansvaret for jordforureningskortlægning og sikring af jordforureninger ikke skader fx drikkevandsinteresser.

Regionerne, skal kortlægge et område.

Kommunen har ansvaret for tilsynet med vandværkerne og vandforsyningen.

Hans Peter Due: Kommunen har styr på vandværkerne. Det slam der kommer fra rensningsanlæggene, kommer ikke ud på landbrugsarealerne og kommer dermed heller ikke gennem dyrene.

Niels Laursen: De landmænd som er medlem af Arlagården bruger ikke slam på deres marker.

Klaus Bertram Fries: Naturstyrelsen har fået foretaget analyser fra skudt kronstyr, hvor der blev fundet en mindre mængde PFAS.

Per Mikkelsen: Hvordan fjerner man det?

Klaus Bertram Fries: Man fjerner det ved varme behandling. Men hvordan man præcis kan gøre det ved man ikke endnu. Det skal også kunne svare sig i forhold til, hvor store mængder man finder.

	<p>Niels Laursen: Der er ikke fundet noget i dyrene ved Tjæreborg, hvor det er meget slemt. Så da der egentlig ikke er fundet ret meget PFAS i vores område kan det heller ikke have påvirket dyrene i området ret meget.</p>
<p>4. Boringsnære beskyttelsesområdet v. / Klaus Fries</p>	<p>Preben Friis-Hauge: Arbejdet med at komme i mål med sikring af de boringsnære beskyttelsesområder blev ved Byrådets seneste budgetforhandling prioriteret ved at afsætte ressourcer til at Varde Kommune kan arbejde med det. Derfor er forvaltningen nu i gang med hjælpe vandværkerne og lodsejerne med at indgå aftaler.</p> <p>Første fase med screening af alle indvindingsboringer blev afsluttet i efteråret 2021.</p> <p>Anden fase er indgåelse af dyrkningsaftaler inden for BNBO og skal være afsluttet ved udgangen af 2022.</p> <p>Der er 14 vandværker, der skal laves aftaler med. Der er 21 vandværker i alt, men nogle behøver ikke gøre noget.</p> <p>Mange af vandværkerne er i gang med dialogerne med lodsejerne.</p> <p>Det er Miljøstyrelsen, som skal beregne BNBO'erne. Varde Kommune afventer fortsat genberegninger for en del boringer.</p> <p>Der findes 92 vandværksboringer i kommunen og 40 af dem kræver indsats og ved 5 af mangler der beregning.</p>
<p>5. Fredningsforslag Lyngbos Hede v. / Klaus Fries</p>	<p>Preben Friis-Hauge: Udvalget for Plan og Teknik behandlede under mødet i februar en forespørgsel fra DN om kommunens deltagelse i fredningsforslaget.</p> <p>Preben Friis-Hauge: Mener at fredningsbehovet godt kan tilgodeses såvel DN som Forsvarets ønsker.</p> <p>Klaus Bertram Fries: Fredninger er et værktøj man bruger, hvis man har et bestemt område man gerne vil beskytte gennem nogle særlige regler.</p> <p>Merete Vigen Hansen: Området blev fredet i 1965, troede alle. Man fandt ud af at det faktisk ikke blev en rigtig fredning. Hovedbestyrelsen aftalte i 2019 at de ville arbejde med dette område. Der skal laves nogle aftaler som går mindst mulig udover naturen. Der er mange som har interesser i dette område.</p> <p>Preben Friis-Hauge: Forsvaret får formentligt ikke fri leg på dette areal, men der kommer forventeligt et kørespor.</p> <p>Merete Vigen Hansen: Vi vil også meget gerne undgå at Forsvaret får fri leg.</p>
<p>6. Natureseminar den 12. oktober v. / Klaus Fries</p>	<p>Preben Friis-Hauge: Datoen for Natureseminar holder vi fast i. Jeg synes natureseminaret er værd at holde, da det giver en masse brugbare informationer og dialoger.</p> <p>Klaus Bertram Fries: Det eneste vi har fastlagt i programmet er, at Morten DD Hansen kommer og fortæller. Der skulle meget gerne findes flere oplægsholdere. Måske nogle med en anden vinkel.</p>

	<p>Preben Friis-Hauge: Hvis man gerne vil være med i planlægningsarbejdet, så kontakter man bare Klaus. Første møde i arbejdsgruppen ligger den 5. maj. Send også gerne input i en mail til Klaus.</p> <p>Arbejdsgruppen består af: Klaus Bertram Fries - Naturcentret Louise Langschwager - Naturcentret Jacob Knud Bro Lorenzen – Udvikling Lasse Frøkjær Madsen - NaturKulturVarde Merete Vigen Hansen – Danmarks Naturfredningsforening, Varde</p>
<p>7. (Punkt fra DN) Redegørelse for hvad der er af ambitioner for natur og biodiversitet i det nye byrådsgrundlag</p>	<p>Preben Friis-Hauge: Tak for input til dagsordenen. Det kan godt blive lidt ensidigt, hvis punkterne kun kommer fra Varde Kommune.</p> <p>Preben Friis-Hauge: Ved seneste budget aftale blev der bl.a. afsat 0,5 mio. kr. årligt i 4 år til naturpleje og derved en fortsat indsats med naturpolitikken. Udvalget behandlede i marts et orienteringspunkt om hvordan forvaltningen har planlagt at bruge midlerne. I det indgår der en pulje på 100.000 kr. til naturpleje på private arealer.</p> <p>Merete Vigen Hansen: Hvad er det nye Byråds tanker omkring biodiversitet. Hvilke ressourcer bliver der rent faktisk brugt?</p> <p>Preben Friis-Hauge: Der var en del debat omkring ordret plapre, som bliver brugt i det nye byrådsgrundlag.</p> <p>Merete Vigen Hansen: Jeg mener at man devaluerer sit arbejde når man bruger ordet plapre.</p> <p>Merete Vigen Hansen: Klimatiltag har ikke altid noget med biodiversiteten at gøre.</p> <p>Finn Ladegaard: Vi snakkede meget natur på seminaret.</p> <p>Merete Vigen Hansen: Naturen snakker vi meget om, men der sker ikke altid så meget.</p> <p>Preben Friis-Hauge: Vi skal blive ved med at holde fokus på dette område.</p> <p>Byrådsgrundlaget er vedhæftet referatet.</p>
<p>8. (Punkt fra DN) Varde Kommunes Naturpolitik, ny handlingsplan med afsæt i naturpolitikken</p>	<p>Preben Friis-Hauge: Varde Kommune har en naturpolitik fra 2017 – den har en række overordnede fokusområder. Politikken er suppleret af en handlingsplan, hvor aktiviteterne der skal løfte målsætningerne i naturpolitikken er beskrevet.</p> <p>Klaus Bertram Fries: Der arbejdes på om vores politikker skal revideres. En mulighed kunne være at der laves en ny handleplan. Det kan være svært at lave en præcis handleplan langt ud i fremtiden. Så derfor er det måske en ny handleplan der mangler i forhold til politikkerne.</p> <p>Merete Vigen Hansen: Håber at de nye byrådsmedlemmer læser naturpolitikken igennem. Kunne være fedt hvis vi er mere proaktive på bestemte projekter og evt. opsøge nogle projekter selv. Få nogle nye handlinger ind i politikken.</p>

	<p>Preben Friis-Hauge: Der var et ønske om fra hovedsponsorerne ved Holme Å projektet, at de gerne ville have noget monitorering af, hvilken effekt det har haft. Vi har valgt at bruge nogle ressourcer på at finde ud af om det gavner noget med sådanne projekter. Der er sat 450.000 kr. af til monitorering af Holme Å projektet.</p>
<p>9. (Punkt fra DN) Vild med Vilje Varde – Status og planer fra kommunens side – Øvrige tiltag (NKV, DN Varde)</p>	<p>Preben Friis-Hauge: Vi har tidligere været på besigtigelser med rådet. Spørgsmålet her giver mig anledning til at foreslå, om det kunne være en god idé, hvis vi til næste møde i rådet inkluderer en rundtur til nogle af Vild med Viljeprojekterne i Varde Kommune.</p> <p>Klaus Bertram Fries: Vi har sat gang i nogle projekter, hvor vi kan hjælpe de private haveejere med at gøre deres haver mere vilde. Vi er stadig en del af Danmarks vildeste kommune. Vi har fået tilbagemeldinger fra forskellige omkring dette projekt De har fx gang i noget i Ølgod på kirkegården. Vi kunne eventuelt tage på besigtigelse med rådet til Ølgod kirkegård og se hvordan de bruger Vild Med Vilje i deres arbejde.</p> <p>Merete Vigen Hansen: Vigtigt at det kommer ud til udviklingsrådene, da det er dem der har arealerne.</p> <p>Merete Vigen Hansen: Der er mange forespørgsler i forvaltningen. Skal man kunne få rådgivning ved kommunen? Dette kræver en del ressourcer og der skal selvfølgelig være tid til det. Vi vil meget gerne have flere projekter i gang.</p> <p>Hans Peter Due: Der findes virksomheder som lever af at rådgive i forhold til naturen, så derfor skal vi selvfølgelig passe på vi ikke giver gratis rådgivning og dermed tager arbejde fra nogen. Louise har fået en del henvendelser. Vi vil gerne snakke med ProVarde omkring Vild Med Vilje projekter.</p> <p>Niels Laursen: Vi har rådgivere som tager rundt og hjælper med at sætte vild natur op.</p>
<p>10. Evt.: Datoer for årets møder: 8. september 5. december</p>	<p>Klaus Bertram Fries: Mødet den 8. september, vi tager op og ser Ølgods Kirkegård og holder mødet deroppe.</p>